

† Сеи жалтирѣ на храмъ Пречѣта да се знае кога се повеза при архи-епископа Іѡакима и при епитрѣпа кирѣ Коц и Нако казанѣа и при кирѣ папа Георги. сѣходоли повеза го папа Костандинѣ хаѣи Ценовѣ на папа Димитриѣа сакилариѣа оученикѣ платиха го црковно а ѡблеклото даде Петко чизмеѣи за помошѣ да мѣ е сѣа Бѣца: в лето: 1829: — мѣца ісѣлиѣа день: 13: — и при Стоила епитропа. (На псалтирѣ съ месецословѣ, служебникѣ и трѣбникѣ; Спространовѣ, с. 25).

Черквата Св. Никола Голѣми се намира на ул. Калоянѣ, срещу митро-полията. Вѣ началото тя е била малка черква, но по-късно нѣколко пѣти е била преправяна и подновявана (напр. вѣ 1782 г.). За нея се споменува още вѣ XVI в. вѣ житието на св. Георги Нови (ср. Сырку, цит. сѣч., с. 104). На единѣ октоихѣ се намира следната приписка:

Сие ѡхтоикѣ повеза попѣ Младенѣ оу сѣи Николаѣа с голема ма-хала 1791. (Спространовѣ, с. 5).

Черквата Св. Никола Мали е стояла близо до кервансарая Биюкѣ-ханѣ, на мѣстото, кѣдето сега е улицата, водеща отѣ Бул. Дондуковѣ за пасажѣ Св. Никола. Тя е била тѣврде малка. Зависѣла е отѣ черквата Св. Никола Голѣми. Вѣ нея се черкували търговцитѣ, които отсѣдали вѣ кер-вансарая. Неинѣ дългогодишенѣ епитропѣ е билѣ софійскитѣ първенецѣ Х. Мано Стояновѣ. Черквата е срината на 30.IV. 1891 г. при регулацията на града. Извѣнредно любопитна е една бележка, която свързва черквата сѣ дейността на Лаврентия, брата на отца Паисия. За тая бележка съобщи проф. Йорд. Ивановѣ (в. Мирѣ, бр. 1023 отѣ 24.VIII. 1934 г.). Отѣ нея се вижда, че презѣ 1765 г. Лаврентий билѣ духовникѣ вѣ София и продалѣ единѣ печатанѣ руски църковно-славянски сборникѣ сѣ недѣлни поучения на абаджията Илия, а той го подарилѣ на черквата Мали св. Никола. Сборникѣтѣ сега се намира вѣ Билинскитѣ манастирѣ Св. Архангелѣ. Ето нѣкои други любопитни приписки за черквата:

Сие пиѣа мнѣго грѣшни Илиа и ерсеа служеше с храмѣ сѣомѣ Нико-лаю ва лето — 1759. (На чети-миней; Спространовѣ, с. 25).

Знати се кога се поднови темното с храмѣ Мали сѣи Николаѣа при титорѣ Мано абачиѣа при титорѣ Јованчо кюмчиа и при попѣ Маноте гир-чарѣ и попѣ Спасѣ кюрчиѣа даскалѣ Стоѣнѣ лето ѡ сотворениѣа мира . . . 3 т 1 . . . 7301 ѡ рожства Хрѣста ѡ ѡ в . . . 1802 . . . Мѣцѣ апрѣлѣлѣй ва : в 1 : день : 12 : (На трѣбникѣ; Спространовѣ с. 25).

Знати сѣа кога бехме ние сѣенѣици оу Мали сѣиы Нѣкола папа Ѣеодорѣ папа Панчо папа Величко азѣ папа Антанасѣ много грѣшны 1818. (На чети-ми-ней; Спространовѣ, с. 25).

Знати се кога бехме ние сѣенѣици оу Мали сѣиы Нѣколаѣа пѣпа Митко протопопѣ папа Андонѣ Феселиѡли азѣ папа Андонѣ мнѣго грѣши 1835. (На чети-миней; Спространовѣ, с. 25).